

З появою Інтернет-технологій, правила маркетингу були переглянуті в усьому світі. Інтернет змінив спосіб взаємодії споживачів з брендами, оскільки інтерактивність створила новий вимір зв'язку між усіма учасниками ринку. Це повністю змінило політику просування в економіці, а цифровий маркетинг став однією з ключових областей для бізнесу в усьому світі.

Кожна кампанія, запущена в цифровій формі, може відстежуватися з точки зору її масштабу, участі і перетворення. За час, необхідний для отримання результатів однієї розсилки або друкованої реклами, Інтернет-маркетинг дозволяє запускати декілька онлайн-кампаній по електронній пошті, в соціальних мережах і швидко отримувати результати. Витрати на друк, розсилку та рекламний простір у традиційному маркетингу набагато вищі, ніж вартість відвідування клієнтів в Інтернеті. Можливо, найбільшою перевагою Інтернет-маркетингу є можливість передової аналітики. За допомогою різних інструментів можна виміряти ефективність практично всіх аспектів кампаній і акцій, що дозволяє виключити тих, які не працюють, і поліпшити ті, які є ефективними.

З огляду на проведений аналіз, індустрії туризму України можна рекомендувати використовувати наступні засоби цифрового маркетингу:

1. Цифрова презентація на веб-сайтах. Державного агентства України з туризму та курортів, туристичних операторів та інших суб'єктів туристичного ринку. В основі цифрового інструменту доцільно буде використати туристичні панорами. Споглядаючи 3D панорами, потенційний турист отримує можливість перевірити достовірність опису туристичного об'єкта. Крім того, віртуальні тури більш інформативні в порівнянні з рекламними брошурами, що викликає більше емоцій серед учасників і сприяє придбання туру [3].

2. Мобільний додаток. Мобільні програми зручні, тому що вони дозволяють туристам організувати власний відпочинок. При встановленні програми на смартфон, турист може легко отримати доступ до інформації про рейси, бронювання і маршрути, що є значною перевагою для ринку.

3. Ексклюзивні пропозиції через електронну пошту та соціальні мережі. Ефективна рекламна активність організацій в соціальних мережах є цілком новим явищем, в той же час дуже ефективним для охоплення великої аудиторії, часу, витраченого користувачами в соціальних мережах, можливості прямого контакту з клієнтами і вартості реклами [4].

Висновки. Таким чином, зростаюча роль цифрового маркетингу вплинула на те, як компанії просувають свої позиції як для існуючих, так і для нових клієнтів. Потреба в цифровому маркетингу відчувалася більше, ніж коли-небудь в індустрії туризму, де клієнти мали миттєвий доступ до всіх видів інформації про останні пропозиції та найкращі ціни. Більш широке і ефективне використання Інтернет-маркетингу в туристичному секторі представляє великий інтерес не тільки для окремих туристичних компаній, але також може загалом впливати на розвиток туристичної індустрії України.

1. Офіційний сайт Travel to Ukraine. The official website Travel to Ukraine. URL : <http://travel-to-ukraine.info/en> (дата звернення 17.05.2019).
2. Що таке Digital Marketing (цифровий маркетинг)? URL : <https://inclick.com.ua/uk/shho-take-digital-marketing-cifrovij-marketing/> (дата звернення 16.05.2019).
3. Туризм в епоху digital-маркетингу. URL : <https://ain.ua/2018/06/29/turizm-v-epochu-digital-marketingu/> (дата звернення 17.05.2019).
4. Цифровий маркетинг в Україні. URL : https://courses.prometheus.org.ua/courses/Postmen/DM101/2017_T1/about (дата звернення 17.05.2019).

***

Лазебник О.О
Науковий керівник: В.І. Новикова

СПЕЦИФІКА ТА ПОШИРЕННЯ У СВІТІ ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ

Актуальність. Сьогодні лікувально-оздоровчий туризм є потужним комплексом послуг низки галузей. Він охопив десятки країн, сприяючи тим самим географічному поширенню та вдосконаленню передових технологій обслуговування туристів.

Рівень розвитку індустрії туризму в деяких країнах Європи став показником їх загального економічного розвитку, і як його складова, лікувально-оздоровчий туризм відіграє значну роль. Туризм все більше пов'язується зі стратегією стійкого розвитку країн.

Раціонально використовуючи природні ресурси у поєднанні з історико-культурними пам'ятками, лікувально-оздоровчий туризм сприяє підвищенню якості та періоду життя у туристів, оздоровленню населення, раціональному використанню природних ресурсів, активізації економічних та культурних зв'язків, підвищенню рівня зайнятості населення, стимулює зростання виробництва багатьох товарів та послуг. З огляду на зазначене вище вказана тема є актуальною.

Вивченість у науковій літературі. У роботах П. Гудзя, О. Гулича, С. Омелянця розглядаються проблеми економічно-екологічного розвитку курортних територій, питанням управління сферою рекреаційного обслуговування присвячені дослідження О. Шаптали. Досвід формування стратегії розвитку курортно-туристичних регіонів Польщі вивчає М. Борушак [1–3].

Мета статті – полягає у вивченні і комплексному дослідженні лікувально-оздоровчого туризму в світі, туристично-рекреаційних ресурсів, тісно пов'язаних з розвитком представленого виду туризму, дослідження особливостей територіальної організації та розвитку центрів лікувально-оздоровчого туризму.

Виклад основного матеріалу. Здоров'я – найважливіший аспект людського життя. Воно забезпечує тривалість життя, фізичну та розумову працездатність, високий рівень самопочуття, а також відтворення здорового потомства. Зважаючи на безперечну важливість здоров'я у житті кожної людини, лікувально-оздоровчий туризм посідає значуще місце з-поміж видів туризму.

Останнім часом у світі спостерігається зростання інтересу туристів до лікувально-оздоровчого туризму. Швидкий темп життя, безліч стресових ситуацій, зростання потоку інформації, несприятлива екологічна обстановка в більшості країн змушує людей звертатися до цього виду туризму [4].

Якщо раніше більшість туристів їздили за кордон виключно заради відпочинку і огляду визначних пам'яток, то на сьогоднішній день актуальною в таких поїздках є також турбота про своє здоров'я. Саме тому лікувальний туризм набирає обертів, особливо в Європі.

Лікувально-оздоровчий туризм – це вид туризму, який передбачає переміщення резидентів і нерезидентів в межах державних кордонів і за межі державних кордонів на термін не менше 20 год. і не більше 6 місяців в оздоровчих цілях, цілях профілактики та лікування різних захворювань організму людини [5].

Метою оздоровчого туризму є профілактика захворювань і відпочинок. Він характеризується більшою тривалістю подорожі, відвідуванням меншої кількості міст і більшою тривалістю перебування в одному місці, тобто поряд із проведенням дозвілля передбачає відпочинок.

Галузь медицини, яка вивчає медичний туризм, має назву курортології. Враховуючи це, європейський лікувальний туризм можна розділити відповідно до видів курортів:

- 1) бальнеологічні – головним лікувальним фактором виступають мінеральні води;
- 2) кліматичні. для лікування використовуються особливості клімату, температурного режиму і повітря, що мають ті чи інші корисні властивості:
  - гірські, адже розріджене повітря корисне для профілактики та лікування серцево-судинних та легеневих хвороб, туберкульозу;
  - приморські, головним лікувальним фактором яких є морське повітря, корисне при бронхо-легеневій патології та для загального зміцнення організму;
  - пустелі, в яких з організму випаровується вода, корисні при ниркових хворобах;
- 3) грязьові курорти рекомендують при хворобах опорно-рухового апарату; властивості грязей не втрачаються навіть при перевезенні;
- 4) комбіновані (універсальні) – включають комбінацію декількох лікувальних факторів.

Найбільш популярний лікувальний туризм саме в Європі. Тутешні клініки та санаторії вже давно себе зарекомендували, як найкращі. Кваліфіковані досвідчені фахівці, прекрасна екологічна обстановка, новітнє сучасне обладнання сприяють тому, що оздоровчі тури тут настільки затребувані. Серед популярних місць для лікувального туризму в Європі виділяють передгір'я Альп (Австрія, Німеччина, Віші у Франції, Північна Італія), західну частину Чехії (Карлові Вари), Угорщину, Мертве море Ізраїлю...

Мотивація подорожей на курорти з роками не змінилася. Людей, які бажають відпочити, приваблюють у курортні місцевості цілющі властивості природних факторів.

Особливостями лікувально-оздоровчого туризму є:

- тривалість перебування, що повинна становити не менше трьох тижнів, незалежно від типу курорту і захворювання, оскільки лише за такий час можна досягти оздоровчого ефекту;

- висока вартість перебування і лікування – звичайне лікування на курортах є дорогим, тому цей вид туризму розрахований на заможних клієнтів, що замовляють індивідуальну програму перебування і лікування;
- вік – як свідчить статистика, на курорти найчастіше їдуть люди старшої вікової групи, хоча останнім часом відпочинок на курортах обирають і люди середнього віку, які страждають недугами. Вибір робиться між курортами, що спеціалізуються на лікуванні конкретного захворювання, і курортами змішаного типу, що загалом зміцнюють здоров'я і сприяють відновленню сил і зняттю стресу.

Останнім часом ринок лікувально-оздоровчого туризму зазнає змін. Традиційні санаторні курорти перестають бути місцем лікування і відпочинку осіб похилого віку і перетворюються на поліфункціональні оздоровчі центри, розраховані на широке коло споживачів. Така трансформація курортних центрів зумовлена двома причинами. Перша криється в зміні характеру попиту на лікувально-оздоровчі послуги. Модним стає здоровий спосіб життя, у світі стає більше людей, які хочуть підтримувати гарну фізичну форму і мають потребу у відновлювальних антистресових програмах. Переважно це люди середнього віку, що надають перевагу активному відпочинку і часто обмежені в часі. На думку багатьох експертів, споживачі такого типу будуть головними клієнтами санаторних курортів і гарантією процвітання лікувально-оздоровчого туризму ХХІ ст.

Лікувально-оздоровчий туризм достатньо поширений у Європі до ХІХ ст. сформувалася німецька курортологічна школа, прихильниками якої, крім Німеччини, Австрії і Швейцарії, стали Чехія і Словаччина. У цих країнах сформувалися багаті традиції курортної справи, вони мають у своєму розпорядженні широкий спектр цілющих природно-кліматичних ресурсів, розвинену інфраструктуру, використовують сучасні ефективні методи профілактики і лікування захворювань, а також реабілітації. Чехія, Словаччина і Німеччина контролюють більшу частку європейського лікувально-оздоровчого туризму.

Австрія, крім гірських озер, мальовничих вершин і м'якого клімату, відома прекрасно розвиненою системою охорони здоров'я. Тут знаходяться лікувально-оздоровчі курорти з мінеральними соле- і йодовмісними, радоновими і сірчистими водами, які використовують для лікування різних патологій за допомогою бальнеотерапії. Найбільш відомі австрійські курорти – Бад Гаштайн, Бад Блюмау, Бад Ишль, Лаа-ан-дер-Тайя, Лойперсдорф.

Живописні та екологічно чисті місця, термальні джерела, лікувальні грязі та мінеральні води ваблять людей з багатьох куточків планети в **Німеччину**. Меккою європейського лікувального туризму можна назвати Баден-Баден. Місцеві джерела багаті мікроелементами (цинк, кобальт, мідь) і мінеральними речовинами (магнієм, цезієм, марганцем, літієм та ін.). Серед інших курортів Німеччини можна виділити Шайдегг, Бад Фюссінг, Бад Тельц, Хінделанд.

Одні з найдорожчих лікувальних курортів Європи – французькі. Вони відрізняються особливою вишуканістю і високим рівнем сервісу. **Франція** славиться центрами таласотерапії, а також джерелами мінеральних вод. Найвідоміший курорт країни – Віші, на території якого є 15 мінеральних джерел. Вода з них рекомендована людям з порушеним обміном речовин, хворобами опорно-рухового апарату, органів травлення, при депресії, перевтомі.

Італія багата озерами і оточена чотирма морями, завдяки чому вона є основоположницею таласотерапії і SPA-індустрії. Мальовничі пейзажі і чудовий клімат сприятливо впливають на відновлення у відпочивальників психологічного комфорту, що дуже важливо для ефективного оздоровлення. На півночі Італії розташовані великі приватні клініки, відомі своїми інноваційними діагностичними методиками. Найвідоміші курорти країни – Абано Монтегротто, Абано Терме.

Чехію по праву називають державою мінеральних цілющих джерел. Відомий на весь світ чеський курорт – Карлові Вари, на якому можна успішно лікувати гінекологічну патологію, обмінні порушення, хвороби опорно-рухового апарату і травних органів. Також використовуються лікувальні грязі і торф. Однак лікувальні тури в Чехію не обмежуються цим курортом. Бажаючи поправити своє здоров'я можна порадижити Маріанські Лазні, Тржебонь, Теплице.

Угорщина славиться великою кількістю термальних джерел і відмінною інфраструктурою. Відомі купальні – Харкань, озеро Хевіз, Мішкольц-Тапольца, Будапешт, Дебрецен.

Мертве море **Ізраїлю** здавна відоме своїми лікувальними властивостями. Наповнені мінералами і солями води дозволяють позбутися від дерматологічних захворювань, бронхіальної астми, патології суглобів.

Не лише Європа може похвалитися цікавими місцями для лікувального туризму. Штат Колорадо в **США** порадує туристів кристально чистим гірським повітрям, що особливо важливо для людей, що страждають хворобами органів дихання.